

Posiedzenie Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w dniu 30 czerwca 2022 r.

Porządek obrad Rady Stowarzyszenia ŁOM w dn. 30 czerwca 2022 r.

Łódzki Obszar Metropolitalny

1. Otwarcie obrad posiedzenia Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w Łodzi.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Wybór Sekretarza i Komisji Skrutacyjnej.
4. Rozpatrzenie projektu uchwały nr 6/2022 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Zarządu Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny oraz rocznego sprawozdania finansowego za rok 2021.
5. Rozpatrzenie projektu uchwały nr 7/2022 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w sprawie uchwalenia zmiany budżetu Stowarzyszenia na rok 2022, zmieniająca uchwałę Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny nr 11/2021 z dnia 13 grudnia 2021 r.
6. Rozpatrzenie projektu uchwały nr 8/2022 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w sprawie przyjęcia i wprowadzenia Regulaminu wynagradzania koordynatorów ZIT.
7. Rozpatrzenie projektu uchwały nr 9/2022 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w sprawie zmiany uchwały Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny nr 2/2022 z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie aktualizacji kwoty dofinansowania dla projektów objętych Poddziałaniem VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, wskazanych w Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ (Strategii ZIT).
8. Rozpatrzenie projektu uchwały nr 10/2022 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny w sprawie aktualizacji kwoty dofinansowania dla projektu objętego Poddziałaniem IV.1.1 Odnawialne źródła energii – ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, wskazanego w Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ (Strategii ZIT).
9. Informacja dyrektora Biura dot. stanu wdrażania instrumentu ZIT oraz przedstawienie zagadnień dot. perspektywy finansowej 2021-2027.
10. Wolne wnioski.
11. Zamknięcie obrad.

Stan realizacji ZIT 2014-2020 na 31.05.2022

Łódzki Obszar Metropolitalny

	Liczba projektów ZIT	Kontraktacja ZIT	Kontraktacja RPO	Zatwierdzone wnioski o płatność ZIT	Zatwierdzone wnioski o płatność RPO
EFRR	113	93,6%	92,0%	57,2%	60,2%
EFS	102	99,0%	97,8%	69,1%	70,8%
Ogółem	215	94,3%	93,6%	58,9%	63,2%

Kontraktacja w PLN oraz liczba projektów w poszczególnych obszarach tematycznych

EFRR	Wartość środków UE w zakontraktowanych projektach w PLN	Liczba projektów
NISKOEMISYJNY TRANSPORT	132 651 123,18	7
OZE	19 484 861,67	10
TERMOMODERNIZACJA	213 462 708,30	50
OCHRONA POWIETRZA	21 179 912,86	14
INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	35 347 323,09	6
KULTURA	88 659 793,71	12
REWITALIZACJA	334 612 861,28	11
TIK	7 865 753,78	3
RAZEM	853 264 337,87	113
EFS	Wartość środków UE w zakontraktowanych projektach w PLN	Liczba projektów
WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	44 632 138,58	16
AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA	33 144 690,50	36
USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE	71 362 173,74	50
RAZEM	149 139 002,82	102

Stan na 31.05.2022 r.

Efekty realizacji projektów dofinansowanych z EFRR

Wskaźniki produktu:

Termomodernizacja budynków	<i>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków 228 szt. – 118,13% realizacji celu końcowego</i>
Gospodarka wodno – kanalizacyjna	<i>Liczba wspartych oczyszczalni ścieków 1szt. – 100% realizacji celu końcowego Długość sieci kanalizacyjnej 34,93 km – 120,45% realizacji celu końcowego</i>
Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	<i>Liczba instytucji kultury objętych wsparciem 8 szt. – 266,67% realizacji celu końcowego Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem 45 szt. - 900% realizacji celu końcowego</i>
Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	<i>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach 58 szt. – 414,29% realizacji celu końcowego</i>

Efekty realizacji projektów dofinansowanych z EFRR

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego:

Odnawialne źródła energii Termomodernizacja budynków Ochrona powietrza	<i>Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych 30 871,40 tCO2/rok – 153,76 % realizacji celu końcowego</i>
Termomodernizacja budynków	<i>Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych 96 538 239,82 kWh/rok – 17 698,24% realizacji celu końcowego</i>
Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT	<i>Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne 73 911,00 odwiedzin/rok – 274,97% realizacji celu końcowego</i>
Technologie informacyjno – komunikacyjne - ZIT	<i>Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego 2 658 szt. – 166,13% realizacji celu końcowego</i>

Biorąc pod uwagę rozpoczętą procedurę Aktualizacji Strategii ZIT (proces identyfikacji nowych projektów) oraz procedurę wzywania kolejnych projektów z listy rezerwowej Strategii ZIT - wartości wskaźników będą jeszcze wyższe.

Aktywizacja społeczno-zawodowa	2205 osób objętych wsparciem w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej (szkolenia zawodowe, staże, zatrudnienie subsydiowane), w tym mieszkańcy obszarów rewitalizowanych
Usługi społeczne i zdrowotne	2179 osób objętych usługami społecznymi (opieka dla osób niesamodzielnych, w tym ludzi starszych oraz dzieci w wieku szkolnym) 4087 osób objętych usługami zdrowotnymi (teleopieka, fizjoterapia, dzienne domy opieki, usługi opiekuńcze i pielęgniarские)
Zatrudnienie	1095 osób bezrobotnych objętych wsparciem w zakresie rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (szkolenia, środki na rozpoczęcie prowadzenia działalności, wsparcie pomostowe po rozpoczęciu prowadzenia działalności – finansowe oraz doradcze)

- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 - podpisana przez Prezydenta RP 6 maja 2022 r.
- Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce – najnowszy projekt z maja 2022 r. przekazany do KE – planowane przyjęcie – lipiec 2022 r. (?)
- Program regionalny Fundusze Europejskie dla łódzkiego 2021-2027 (FEŁ) – najnowszy projekt z marca 2022 r., do którego w czerwcu KE przekazała uwagi – planowane przyjęcie?
- Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (projekt)
- Dokumenty systemu realizacji programu (m.in. szczegółowy opis osi priorytetowych, wytyczne dot. m.in. kwalifikowalności wydatków, wyboru projektów) – brak projektów

Dokumenty programowe 2014-2020 vs. 2021-2027

Nazwa dokumentów	Perspektywa finansowa 2014-2020	Perspektywa finansowa 2021 - 2027
Rozporządzenia UE	grudzień 2013	czerwiec 2021
Umowa Partnerstwa	maj 2014	prawdopodobnie lipiec 2022
Ustawa wdrożeniowa	lipiec 2014	kwiecień 2022
Program krajowy (środowisko)	grudzień 2014	prawdopodobnie lipiec 2022
Program regionalny zaakceptowany przez KE	RPO Wł - grudzień 2014	FEŁ - najprawdopodobniej do końca 2022
Szczegółowy opis do programu regionalnego	maj 2015	prawdopodobnie w pierwszej połowie 2023
Harmonogram naborów w trybie konkursowym w programie regionalnym	maj 2015	brak informacji

Podstawa prawna: art. 28 rozporządzenia UE 2021/1060 („rozporządzenie ogólne”).

Obligatoryjne przeznaczenie min. 8% alokacji EFRR na wsparcie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, który będzie wdrażany wyłącznie poprzez instrumenty terytorialne takie jak ZIT, RLKS, IIT.

W trakcie negocjacji zapisów Kontraktów Programowych między stroną rządową i samorządową wyliczono, że w ramach nowych Programów Regionalnych min. 16,15% alokacji EFRR musi zostać przeznaczone na zrównoważony rozwój obszarów miejskich wdrażany w danym regionie za pośrednictwem ww. narzędzi terytorialnych.

Przewiduje się, że w nowej perspektywie instrument ZIT obejmie łącznie ponad 70 miejskich obszarów funkcjonalnych w Polsce.

Województwo łódzkie:

- Łódzki Obszar Metropolitalny,
- MOF Sieradz – Zduńska Wola-Łask
- MOF Tomaszów Mazowiecki - Opoczno
- MOF Radomsko-Piotrków Trybunalski- Bełchatów

ZIT jest instrumentem **wspierającym rozwój terytorialny i promującym partnerski model współpracy** między jednostkami samorządu terytorialnego w MOF.

Celem wdrażania instrumentu ZIT powinno być:

- budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy Związkami ZIT zarówno w poszczególnych województwach, jak i na szczeblu krajowym i międzynarodowym;
- wspieranie rozwoju kompetencji samorządu terytorialnego niezbędnych do przygotowania i wdrażania strategii, w tym strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii terytorialnej, zwanej „strategią ZIT”;
- wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

Istotą realizacji ZIT jest **zwiększanie wpływu miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie na kształt i sposób realizacji działań na ich obszarze**, w tym w szczególności **działań wspieranych w ramach polityki spójności**, poprzez realizację **projektów zintegrowanych przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów oraz skoordynowanego świadczenia usług publicznych na rzecz mieszkańców MOF**.

Podstawowym zadaniem Związku ZIT jest kreowanie polityki rozwoju na obszarze realizacji ZIT i koordynowanie realizacji projektów wynikających ze strategii ZIT/strategii rozwoju ponadlokalnego. Związki ZIT wspólnie reprezentują władze miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie wobec władz krajowych i regionalnych.

1. ZIT są realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych wskazanych jako obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa.
2. Zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa (powołanie Związku ZIT).
3. Zawarcie stosownych zapisów w programie regionalnym, spełniających wymogi KE oraz zgodnych z zapisami UP.
4. opracowanie i uchwalenie strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, zwanej „**strategią ZIT**” oraz jej pozytywne zaopiniowanie przez właściwą instytucję zarządzającą programem w terminie 60 dni od dnia otrzymania – w zakresie możliwości finansowania strategii ZIT w ramach tego program.
5. opracowanie i uchwalenie **do dnia 31 grudnia 2025 r. strategii rozwoju ponadlokalnego**, o której mowa w art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w przypadku miejskiego obszaru funkcjonalnego miasta będącego siedzibą władz samorządowych województwa lub wojewody, a do czasu jej uchwalenia opracowanie i uchwalenie strategii ZIT.

Podstawowymi dokumentami umożliwiającymi wdrażanie ZIT są: **STRATEGIA ZIT** oraz **STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO**. Oba te dokumenty mogą pełnić rolę strategii terytorialnej, o której mowa w rozporządzeniu UE 2021/1060.

zatem:

- instrument ZIT może być realizowany zarówno w oparciu w strategię ZIT jak i w oparciu o strategię rozwoju ponadlokalnego;
- strategia rozwoju ponadlokalnego pełniąca równocześnie funkcję strategii ZIT czy dwa osobne dokumenty tj. strategia ZIT oraz strategia rozwoju ponadlokalnego?
- różnice:
  1. długotrwała procedura w przypadku strategii ponadlokalnej,
  2. model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej - obowiązkowy element strategii rozwoju ponadlokalnego (**szacowanie zamówienia dot. modelu: oferty 220 tys od do 1,2 mln netto**)

Opracowanie
Strategii ZIT
zakończenie – IV kw. 2022 /
I kw. 2023 r. (w zależności
od postępów prac nad FEŁ)

Rozpoczęcie wdrażania ZIT
oraz przygotowanie i
realizacja projektów
zintegrowanych

Opracowanie strategii
ponadlokalnej w terminie
ustawowym
do IV kw. 2025

- **synteza diagnozy** obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- **cele**, które mają być zrealizowane w ramach ZIT uwzględniają podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem;
- **lista projektów** wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami;
- **źródła finansowania**;
- **warunki i procedury** obowiązujące w realizacji Strategii ZIT;
- **opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych** oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych.

Umowa Partnerstwa 2021-2027 (projekt) wzmacnia pozycję partnerów społeczno-gospodarczych, wymagając uwzględnienia w strukturze Związku ZIT, umocowanego w prawny sposób, **ciała doradczego** składającego się z wszystkich właściwych dla obszaru realizacji ZIT partnerów. Reprezentacja powinna uwzględniać m.in.:

- społeczeństwo obywatelskie,
- podmioty działające na rzecz ochrony środowiska,
- Podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

Wszystkie podmioty powinny mieć prawo do opiniowania decyzji organu wykonawczego związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT poprzez przyjmowanie przez powyższe ciała doradcze stosownych uchwał lub stanowisk.

Niezbędne: wprowadzenie zmian do Statutu SŁOM i przyjęcie Uchwały dot. regulaminu dot. prac ciała doradczego

- **Warunek dołączenia do strategii listy projektów:** uzgodnienie w ramach Związku ZIT zintegrowanych projektów, bezpośrednio wynikających z celów i działań tej strategii, dla których możliwe będzie zapewnienie finansowania w ramach właściwych programów;
- **Istota wdrażania ZIT:** realizacja projektów zintegrowanych przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru objętego ZIT;
- **Projekt zintegrowany** wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych;
- **Wymagana opinia:** właściwej Instytucji Zarządzającej potwierdzająca możliwości finansowania projektów wskazanych w Strategii ZIT ze środków programu.

Projekt zintegrowany* to projekt, który wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i **jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych** – oznacza to, że **projekt ten ma wpływ na więcej niż 1 gminę w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej jak i kierunkowej strategii ZIT.**

Projekt zintegrowany spełnia przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- 1. deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu**, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF, co będzie musiało znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii;
- 2. jest projektem partnerskim** w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

* Źródło: Prezentacja MFIPR_04.2022

- Art. 39. W celu wspólnej realizacji projektu, w zakresie określonym przez instytucję zarządzającą krajowym programem albo instytucję zarządzającą regionalnym programem, może zostać utworzone partnerstwo przez podmioty wnoszące do projektu **zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe**, realizujące wspólnie projekt, zwany dalej „projektem partnerskim”, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie

Kwestie problemowe: alokacja ZIT 2021-2027 (1)

Nazwa	Alokacja [EUR]	Udział [%]
MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi	148 426 815	53,53%
MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask	51 795 496	18,68%
MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno	35 214 283	12,70%
MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów	41 841 223	15,09%
Razem	277 277 817	100,00%

*Pismo UM Wł z dn. 8.10.2021 r. (znak. 410.13.45.2021) ws. wykorzystania mechanizmu ZIT

W ramach instrumentu ZIT 2014–2020 Łódzki Obszar Metropolitalny dysponuje środkami w łącznej wysokości 231 757 000 EUR. Stanowi to 14,29% alokacji EFRR przeznaczanej na RPO Wł. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców ŁOM w 2020 r., która wyniosła 1 050 863, alokacja ZIT w przeliczeniu per capita stanowi 216,93 EUR.

Przekazana przez UM propozycja wartości środków finansowych na rzecz ŁOM* w nowej perspektywie finansowej w planowanej wysokości 148 426 815 EUR stanowi jedynie 64,04% środków jakimi dysponuje ŁOM w ramach RPO Wł 2014-2020. Wskazana kwota stanowi 8,64% alokacji EFRR przeznaczanej na nowy program, tj. o 5,65% mniej niż w poprzedniej perspektywie, a w przeliczeniu per capita stanowi jedynie 141,24 EUR, tj. o 79,30 EUR mniej dla mieszkańca ŁOM (wg liczby ludności w 2020 r.). Natomiast z informacji zawartych w projekcie nowego RPO 2021-2027 (FEŁ) środki finansowe przeznaczane dla Województwa łódzkiego wyniosą ogółem 2 291 959 172 EUR i jest to kwota większa od kwoty jaką dysponowało Województwo łódzkie w ramach RPO Wł 2014-2020 (2 256 049 115 EUR).

Kwestie problemowe: Związek ZIT jako Instytucja Pośrednicząca (1)

Zgodnie z art. 29 ust. 5 rozporządzenia 2021/1060 IZ programem wskazuje Związek ZIT jako IP w sytuacji, w której Związek ZIT wykonuje zadania wchodzące w zakres odpowiedzialności IZ inne niż zadania związane z wyborem projektów. W praktyce, biorąc pod uwagę doświadczenia z wdrażania ZIT w perspektywie finansowej 2014-2020 przez Związki ZIT, które realizowały jako IP ZIT szerszy zakres zadań, możliwe zadania do realizowania przez Związki ZIT, które miałyby pełnić funkcję IP to w szczególności:

- przeprowadzanie naboru, oceny wniosków o dofinansowanie oraz wyboru projektów do dofinansowania;
  - zawieranie umów o dofinansowanie, weryfikacja wyników oceny projektów w sytuacji wnoszenia protestów przez wnioskodawców, których projekty uzyskały negatywną ocenę;
  - wystawienie na rzecz beneficjentów zleceń płatności oraz dokonywanie wypłat dotacji celowej na rzecz beneficjentów;
  - rozliczanie umów o dofinansowanie projektu;
  - kontrola realizacji projektów;
  - ustalanie i nakładanie korekt finansowych;
  - wykonywanie czynności związanych z odzyskiwaniem środków finansowych od beneficjentów;
- wydawanie decyzji o umorzeniu oraz o odroczeniu albo rozłożeniu na raty spłaty należności wynikających z obowiązku zwrotu przez beneficjentów środków.

* Źródło: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (projekt)

Kwestie problemowe: Związek ZIT jako Instytucja Pośrednicząca (2)

Ostateczną decyzję na temat powierzenia Związkowi ZIT funkcji IP podejmuje właściwa IZ. Zakres i sposób realizacji zadań powierzonych IP musi zostać w każdym przypadku wyznaczony w wyniku negocjacji między IZ a Związkiem ZIT.

Brak zgody IZ ad. powoływania instytucji pośredniczących do wdrażania instrumentu ZIT w województwie.

Mniejszy wpływ SŁOM na zarządzanie instrumentem;
Brak możliwości współfinansowania działania SŁOM ze środków pomocy technicznej.

* Źródło: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 (projekt)

- Brak EFS+ dla ZIT w FEŁ, aktualna alokacja ZIT w RPO to ok 33 mln EUR
- Postulaty w piśmie SŁOM.033.29.2021 z 10.01.2022 r.:

Biorąc pod uwagę powyższe, zwracam się z uprzejmą prośbą o **rozważenie możliwości rozszerzenia instrumentu ZIT w ramach FEŁ2027 o działania realizowane w ramach EFS+, tym samym wyodrębnienie dodatkowej alokacji ZIT w ramach EFS+**. Pragnę podkreślić, że propozycja alokacji środków EFS+, którą przedstawiam w załączeniu do niniejszego pisma, również została zracjonalizowana, i sprowadza się w głównej mierze do wyodrębnienia alokacji dla MOF OW w ramach EFS+ **w proporcji co najmniej 5,18% udziału EFS ZIT, którą SŁOM dysponował w obecnej perspektywie finansowej**. W przeliczeniu kwotowym, stanowi to **minimum 29 762 000 euro** z EFS+ przewidzianych w FEŁ 2027. Pragnę zaznaczyć, że działania podejmowane w ramach dodatkowo wydzielonej alokacji z funduszu EFS+ będą komplementarne do działań inwestycyjnych, a ich realizacja spowoduje efekt synergii, przyczyniając się do kompleksowego i zintegrowanego rozwoju obszaru funkcjonalnego.

- Dopuszczony jest tryb konkurencyjny i niekonkurencyjny.
- Na tym etapie brak określenia trybu wyboru projektów dla ZIT w FEŁ.
- KE kładzie nacisk na tryb konkurencyjny, jednak to IZ decyduje na poziomie programu – KE wymaga uzasadnienia w programie.

Marszałek Województwa Łódzkiego

al. Piłsudskiego 8 tel. /+42/ 663 30 92
90-051 Łódź fax /+42/ 663 30 94
www.lodzkie.pl pr@lodzkie.pl

Łódź, dnia 09 czerwca 2022 roku

PRVII.410.25.1.2022.JG

Brak zgody w zakresie utrzymania f-cji

IP przez SŁOM w systemie 2021-2027 (przy czym: Pomoc Techniczna w RPO WŁ stanowiła 3,64% alokacji na program, a w FEŁ aktualnie wynosi 3,95%).

Potencjalna możliwość zwiększenia proponowanej alokacji ZIT w związku ze wzrostem alokacji FEŁ o 92 mln zł (brak informacji nt. kwoty zwiększenia dla ZIT MOF).

Pani
Hanna Zdanowska
Prezes Stowarzyszenia
Łódzki Obszar Metropolitalny

w odpowiedzi na pismo z dnia 2 czerwca 2022 r.¹ w sprawie zasad wdrażania instrumentu ZIT w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027) uprzejmie informuję, że w ramach tego instrumentu na chwilę obecną nie przewiduje się wyznaczania Instytucji Pośredniczących. Odnosząc się do wysokości środków wspólnotowych dla związków ZIT oraz sposobu wyboru projektów pragnę zaznaczyć, że nie wyklucza się zwiększenia alokacji na realizację mechanizmu ZIT (szczególnie w kontekście zwiększenia łącznej alokacji programu o ponad 92 mln EUR) oraz zastosowania w jego ramach niekonkurencyjnego trybu wyboru projektów, jednak kwestie te będą przedmiotem dalszych analiz, uwzględniających m.in. oczekiwane uwagi Komisji Europejskiej do projektu programu, informacje zawarte w przygotowanych przez poszczególne związki Strategiach ZIT oraz przepisy Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Chciałbym również nadmienić, że spotkania robocze z przedstawicielami związków ZIT zaplanowane na początek lipca br. będą stanowiły możliwość bardziej szczegółowego omówienia zasad realizacji instrumentu ZIT w ramach FEŁ2027.

W ramach FEŁ ZIT będzie wdrażany w ramach 3 priorytetów:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM

Priorytet: 2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

- inwestycje w zakresie przedsięwzięć **termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej**;
- inwestycje w zakresie przedsięwzięć **termomodernizacyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych**;
- inwestycje w zakresie sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych;
- inwestycje w zakresie **oświetlenia publicznego** z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych;
- inwestycje w zakresie **nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej**;
- podnoszenie świadomości i wiedzy w zakresie poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE;
- inwestycje służące kontroli jakości powietrza.

Alokacja: 60 mln Euro

Zakres tematyczny ZIT w projekcie FEŁ (3)

Łódzki Obszar Metropolitalny

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

- wsparcie infrastruktury służącej **produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych**;
- wsparcie infrastruktury służącej do **magazynowania energii ze źródeł odnawialnych** działającej na potrzeby danego źródła OZE.

Alokacja: 50 mln Euro

2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

- adaptacja miast do zmian klimatu;
- inwestycje w infrastrukturę do celów **ujęcia, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody** przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- inwestycje w zakresie **ochrony przed pożarami lasów oraz obszarów cennych przyrodniczo**;
- inwestycje w zakresie **małej retencji, w tym retencji naturalnej**;
- zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych lub usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych

Alokacja: 15 mln Euro

Rzeczpospolita
Polska

województwo
łódzkie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

- 2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)
- działania służące zachowaniu lub odtworzeniu ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków (w tym m.in. ochrona czynna, ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych);
  - inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury;
  - tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej;
  - inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu) lub opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych województwa łódzkiego;
  - działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów);
  - usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów;
  - inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się lub wypoczynku osób zwiedzających, w tym skanalizowanie ruchu turystycznego.

Alokacja: 20 mln Euro

Priorytet 3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO

2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)

- inwestycje z zakresu infrastruktury publicznego transportu zbiorowego;
- inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej z niezbędną infrastrukturą;
- inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie miejskim;
- inwestycje z zakresu niezmotoryzowanego transportu indywidualnego;
- inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych.

Alokacja: 61 750 199

Priorytet: 5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM

5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

- inwestycje związane z tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, sprzyjające budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa poprzez promowanie istniejących lub budowanie nowych marek turystycznych;
- przedsięwzięcia związane z tworzeniem wspólnej oferty instytucji kultury i wypracowaniem mechanizmów współpracy sieciowej instytucji kultury, w tym przedsięwzięcia dotyczące rozwoju międzysektorowej współpracy w ramach zwiększania zaangażowania sektora prywatnego i pozarządowego w sektorze kultury, uzupełnione o wsparcie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury służącej prowadzeniu działalności kulturalnej;
- inwestycje w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną, w szczególności tworzącą piesze, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne.

Alokacja: 70 527 618 Euro

Kierunki działań SŁOM jako ZIT (Strategia ZIT)

rozwój zrównoważonego transportu publicznego łączącego miasto i jego obszar funkcjonalny

poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta, szczególnie w zakresie jakości powietrza

zwiększenie efektywności energetycznej w obszarze funkcjonalnym

rozwój dziedzictwa kulturowego i promowanie walorów turystycznych

Unijny Pakiet Mobilności Miejskiej z 2013

Łódzki Obszar Metropolitalny

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego
Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów

Koncepcja dotycząca planów mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego
rozwoju (załącznik do Komunikatu)

Ewaluacja Pakietu Mobilności Miejskiej przeprowadzona w 2021

- cele pakietu w zakresie zmniejszenia negatywnego oddziaływania transportu miejskiego nie zostały osiągnięte;
- brak przełożenia Pakietu na decyzje władz Państw Członkowskich na poziomie krajowym oraz na decyzje podmiotów prywatnych;
- nierównomierne wdrażanie założeń zrównoważonej mobilności w różnych Państwach Członkowskich;
- brak szerokiego upowszechnienia SUMP w miastach UE;
- ograniczone efekty inwestycji UE z powodu braku powiązania z SUMP;
- brak instrumentów zapewniających wysoką jakość SUMP oraz zapewniających ich skuteczne wdrażania;
- brak gromadzenia danych dot. mobilności niezbędnych dla monitorowania wdrożenia SUMP;
- potrzeba wsparcia UE w zakresie budowania kompetencji i wymiany informacji w zakresie opracowywania i wdrażania SUMP;
- bez podjęcia bardziej zdecydowanych działań **celów Europejskiego Zielonego Ładu nie uda się osiągnąć.**

Propozycja nowego rozporządzenia ws. sieci TEN-T

- do końca 2025 – obowiązkowe przyjęcie SUMP-ów we wszystkich węzłach miejskich TEN-T;
- obowiązkowe cele i wskaźniki SUMP dot. emisji gazów cieplarnianych, kongestii, wypadków drogowych i ich ofiar, podziału modalnego, dostępności usług mobilności, zanieczyszczenia powietrza oraz hałasu;
- długoterminowy plan strategiczny połączony z krótkoterminowym planem wdrażania;
- powiązanie SUMP z planowaniem przestrzennym;
- kraje członkowskie będą zobowiązane przyjąć odpowiednie środki zapewniające zgodność SUMP z właściwymi wymogami.

Pozostałe działania:

- do końca 2022 – rekomendacje KE dotyczące utworzenia krajowego programu wsparcia dla regionów i miast w zakresie przygotowania i wdrożenia SUMP, wraz z krajowym koordynatorem programu;
- pełna integracja zagadnień logistyki miejskiej w SUMP;
- bieżące uzupełnianie i uaktualnianie wytycznych SUMP (www.eltis.org).

Czym jest Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP - Sustainable Urban Mobility Plan)

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej * (Sustainable Urban Mobility Plan) jest planem strategicznym, zaprojektowanym tak, aby spełniać potrzeby mobilności osób oraz gospodarki w mieście oraz w jego otoczeniu, przy zapewnieniu lepszej jakości życia.

Opiera się on na dotychczasowych praktykach planistycznych oraz bierze pod uwagę kwestie integracji, udziału społecznego oraz zasad oceny.

*definicja zgodna z wytycznymi Komisji Europejskiej

Źródło: http://www.eltis.org/sites/default/files/sump_guidelines_en.pdf, , Guidelines Developing and Implementing a Sustainable Urban Mobility Plan Contract: ELTISplus, EACI/IEE/2009/05/S12.558822

Czym jest Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP - Sustainable Urban Mobility Plan)

Łódzki Obszar Metropolitalny

- ✓ Odpowiedź na narastające problemy środowiskowe i klimatyczne
- ✓ Odpowiedź na nieskuteczność inwestycji infrastrukturalnych w transporcie
- ✓ Próba kompleksowej budowy zmian zachowań transportowych
- ✓ Proces – konstruowanie logiki zmiany przy udziale i zaangażowaniu interesariuszy

Obszary strategiczne SUMP źródło: Wolański

Komisja Europejska wskazuje kluczową rolę SUMP jako obligatoryjnego narzędzia dla planowania polityki transportowej dla całego MOF

Zalecenie 2 – Powiązanie finansowania z planami SUMP

- a) W przypadku EFRR i Funduszu Spójności Komisja powinna zapewnić, by w ramach programów dostęp do środków finansowych na rzecz mobilności w miastach był uzależniony od opracowania planu SUMP (lub od zobowiązania do przyjęcia planu SUMP w rozsądnym terminie), a także od zagwarantowania dostępności wystarczającego finansowania na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania.
- b) W chwili przyjmowania programów Komisja powinna zapewnić, by stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów zostały w nich w odpowiedni sposób uwzględnione, niezależnie od tego, czy stanowi to wymóg prawny.

Termin realizacji: a) i b) w okresie programowania 2021–2027.

- c) Jeżeli chodzi o instrument „Łącząc Europę”, Komisja powinna priorytetowo potraktować te wnioski projektowe w węzłach miejskich, u których podstaw leży plan SUMP dla danego miasta.

Termin realizacji: początek okresu objętego WRF na lata 2021–2027.

Sprawozdanie ETO 06/2020 Zrównoważona mobilność w miastach w UE
<https://www.eca.europa.eu/pl/Pages/DocItem.aspx?did=53246>

Działania przewidziane do realizacji na obszarach miast i ich obszarów funkcjonalnych:

- wsparcie systemów publicznego transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych inwestycje w infrastrukturę i nowoczesny tabor szynowy,
- cyfryzacja transportu miejskiego oraz działania towarzyszące rozwojowi transportu publicznego (z wyłączeniem inwestycji w przebudowę lub rozbudowę sieci drogowej wykorzystywanej dla ruchu indywidualnego samochodowego)
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (strefowe uspokojenie ruchu, spójne sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, likwidacja utrudnień i zagrożeń w ruchu pieszym i rowerowym, tworzenie bezkolizyjnych, ciągłych i bezpośrednich tras pieszych);
- działania na rzecz integracji transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się, w tym szczególnie w zakresie integracji taryfowej (działania w rozwój systemów biletowych i aplikacji służących mobilności, systemów współdzielenia środków transportu i rozwój innowacyjnych środków transportu);
- budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej
- podnoszenie świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych wszystkich szczebli w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego

Umowa Partnerstwa (wersja maj 2022)

Obszar: transport niskoemisyjny i mobilność miejska

Łódzki Obszar Metropolitalny

Inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą musiały opierać się na odpowiednim planowaniu mobilności miejskiej, które przyjmie następujące formy:

- **we wszystkich miastach wojewódzkich oraz w gminach położonych w ich miejskich obszarach funkcjonalnych przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia SUMP;**
- w innych miastach powyżej 100 000 mieszkańców oraz w gminach położonych w ich miejskich obszarach funkcjonalnych przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia: SUMP lub innego dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego oraz zobowiązania, że SUMP zostanie przyjęty nie później niż do 31 grudnia 2025 r.;
- w pozostałych miastach poniżej 100 000 mieszkańców przyznanie dofinansowania projektom będzie uzależnione od przyjęcia odpowiedniego dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego (np. odpowiednio dostosowanej strategii ZIT), przy czym preferowany będzie SUMP.

12 kroków planowania zrównoważonej mobilności miejskiej

Końcowy projekt SUMP ma dokumentować proces prac nad jego przygotowaniem, zgodnie z krokami 1 – 9 planowanej zrównoważonej mobilności miejskiej oraz zawierać zaplanowany proces dla kroków 10 – 12

ELTIS – 2 edycja (cykl SUMP www.eltis.org)

Planowany zakres działań:

- Poinformowanie opinii publicznej o rozpoczęciu prac nad SUMP (ogłoszenia w prasie i na stronach www), zebranie opinii;
- Analiza istniejących danych i dokumentów wraz z modelowaniem i prognozowaniem ruchu;
- Analiza zachowań transportowych w ŁOM, w tym przeprowadzenie wywiadów i badań na reprezentatywnej grupie mieszkańców ŁOM;
- Opracowanie wniosków z diagnozy;
- Opracowania wstępnego projektu SUMP;
- Konsultacje społeczne do założeń projektu SUMP, w tym warsztaty konsultacyjne z interesariuszami oraz konsultacje otwarte z mieszkańcami;
- Opracowania ostatecznego projektu SUMP;
- Przeprowadzenie procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko
- Działania promocyjno-informacyjne

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP - Sustainable Urban Mobility Plan)

Łódzki Obszar Metropolitalny

Etapy opracowania SUMP planowane do realizacji w zamówieniu PZP

Szacowany termin realizacji zamówienia wynosi min. 15 miesięcy

Najbliższe działania dot. nowej perspektywy finansowej wymagające zaangażowania JST SŁOM

- Zmiana Statutu SŁOM – uwzględnienie zapisów odnoszących się do perspektywy 2021-2027 (np. tzw. ciało doradcze) oraz regulamin prac tzw. ciała doradczego (konsultacje przed kolejnym posiedzeniem Rady SŁOM).
- Konsultacje materiału roboczego dot. Strategii ZIT 2021-2027 (po implementacji zapisów wersji FEŁ opublikowanej po uwzględnieniu uwag KE).
- Konsultacje OPZ SUMP.

Dziękuję za uwagę

KAROLINA WŁODARSKA
DYREKTOR BIURA
STOWARZYSZENIA ŁÓDZKI
OBSZAR METROPOLITALNY

WWW.LOM.LODZ.PL